

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА”

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ
КУРСОВИХ РОБІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПЕДАГОГІКА”**

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК
2013

УДК 378.147
ББК 74р30 – 252.45
І 43

Ілійчук Л.В. Методичні рекомендації до виконання, оформлення і захисту курсових робіт з навчальної дисципліни “Педагогіка” / Л.В.Ілійчук. – Івано-Франківськ: НАІР, 2013. – 52 с.

Рецензенти:

Хрущ В.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Недільський С.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора Педагогічного інституту з навчальної роботи ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Рекомендовано до друку Вченою радою Педагогічного інституту ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” (протокол № 3 від 11 грудня 2012 р.)

ВСТУП

Соціально-економічні й політичні зміни в сучасному суспільстві, входження України в освітній простір Європи передбачають модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог. У зв'язку з європейською орієнтацією нашої держави загалом та входженням України до Європейського освітнього і наукового поля зокрема наголос все більше робиться на якості освіти, універсальності підготовки випускника та його адаптованості до ринку праці, особистісній орієнтованості навчального процесу, його інформатизації, визначальній важливості освіти у забезпеченні сталого людського розвитку.

У період реформування освітянської галузі особливої актуальності набуває проблема формування у студентів вищих навчальних закладів здібностей, пов'язаних із самостійним пошуком нових знань та формування умінь навчатися впродовж життя. Адже у процесі самостійної роботи вдосконалюється творча діяльність особистості для отримання й закріплення здобутих наукових знань, опановуються навички пізнання, формується науковий світогляд та особистісні переконання щодо використання отриманих знань і навичок у практичній діяльності.

Сьогодні світові та національні стандарти вищої освіти в основу навчання ставлять самостійну, творчу роботу того, хто навчається. Тому сучасні вимоги до навчального середовища вищого навчального закладу орієнтовані на розвиток у студентів умінь самостійної роботи, оскільки саме вона є обов'язковою умовою успішного навчання. У зв'язку з чим організація навчального процесу в сучасному вищому навчальному закладі повинна базуватися на принципах достатності наукового, пізнавального, інформаційного і методичного забезпечення, що здатне закласти основу для самостійного творчого опанування й осмислення знань та прояву творчої і дослідницької ініціативи студента.

Курсова робота – це самостійне наукове дослідження, яке є дослідницько-експериментальною працею, що має на меті розвинути у студентів навички проведення наукового дослідження, удосконалити вміння творчої самостійної роботи, допомогти оволодіти загальнонауковими і спеціальними методами сучасних наукових досліджень, поглибити загальнопедагогічну підготовку майбутніх фахівців. Даний вид науково-дослідної роботи сприяє

розширенню і поглибленню теоретичних знань студентів, розвитку вмінь їх практичного використання, формуванню вимогливості до себе, потреби працювати творчо і наполегливо, спонукає до самостійного розв'язання конкретних завдань.

Курсова робота допомагає студентові оволодіти початковими навичками наукового пошуку, які включають ознайомлення з бібліографічними джерелами, аналіз та порівняння різних поглядів на певні педагогічні проблеми, підбір, систематизацію, творче осмислення та інтерпретацію матеріалу дослідження, формулювання чітких і логічних висновків, визначення перспектив подальших наукових розвідок з обраної проблематики.

Курсова робота є першим свідомим досвідом студента у проведенні самостійного наукового дослідження. Вона повинна мати творчий характер, певну наукову цінність, конкретне значення для вирішення актуальних проблем педагогіки, а її висновки та результати – практичне застосування. Вона не може бути простим переказом наявних розвідок з обраної проблематики, а повинна містити певну наукову й практичну цінність. Такий підхід повністю відповідає концепції формування висококваліфікованих фахівців, котрі набувають не тільки знань, але й дослідницьких навичок і вмінь, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу.

Метою методичних рекомендацій є ознайомлення студентів з особливостями процесу написання курсової роботи, формування у них уявлень про структуру наукового дослідження і вимог, що їх пред'являють до робіт даного типу, сприяння у визначенні організаційних засад підготовки курсової роботи, дотриманні рекомендованого методологією навчального процесу поетапного виконання дослідження з урахуванням стандартів його оформлення з огляду на сучасні чинні вимоги.

Курсова робота повинна бути виконана, оформлена та захищена у відповідності до даних методичних рекомендацій. Вони покликані допомогти студентам системно вирішити передбачене навчальним планом завдання і вчасно та якісно підготувати курсові роботи до захисту.

У методичних рекомендаціях визначено мету і завдання курсової роботи, етапи виконання дослідження, вимоги до змісту, обсягу та оформлення курсової роботи, порядок підготовки до захисту, критерії оцінювання курсової роботи.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

На сучасному етапі розвитку та модернізації вищої освіти України основними її завданнями є забезпечення держави кваліфікованими, ініціативними кадрами, які матимуть ґрунтовну і практичну підготовку, зможуть самостійно приймати рішення, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю та формування у молодих фахівців прагнення до неперервної самоосвіти, здатності постійно оновлювати здобуті у вищому навчальному закладі знання, вміння швидко адаптуватися до змін і корегувати професійну діяльність. Виконання цих завдань вимагає пошуку шляхів удосконалення навчально-виховного процесу вищої школи, розроблення нових методів та форм взаємодії викладача і студента.

Серед складових елементів навчального процесу особливе місце займає написання курсової роботи, яка є різновидом індивідуальної самостійної роботи студентів і виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних під час вивчення дисципліни, та застосування отриманих умінь і навичок науково-дослідної діяльності під час виконання курсового дослідження.

Курсова робота перевіряє не лише теоретичну і практичну підготовку майбутнього фахівця, але і його вміння працювати з літературою, досліджувати, аналізувати, систематизувати, узагальнювати педагогічний та науковий досвід, вести науково-педагогічні дослідження під керівництвом викладача. Підготовка наукової роботи дає можливість студентам систематизувати здобуті теоретичні знання, перевіряти їх якість, науково і креативно мислити, розвивати пізнавальну активність, аналізувати та порівнювати різні підходи щодо розв'язання певної педагогічної проблеми.

Мета написання курсової роботи – закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань студентів, розвиток навичок ведення самостійної наукової роботи, оволодіння основними методами наукового дослідження, формулювання конкретних висновків та практичних рекомендацій за темою курсової роботи.

Завданнями курсової роботи є: систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань і практичних навичок студента; вироблення навичок самостійного виконання невеликих за обсягом наукових досліджень під керівництвом викладача; розширення знань з лекційних курсів, практичних та семінарських занять, що вивчаються згідно з навчальним планом; розвиток умінь поглиблено

аналізувати окремі педагогічні категорії, поняття, явища і процеси; надбання досвіду роботи з навчально-методичною, монографічною і періодичною літературою; формування вмінь узагальнювати та аналізувати наукову інформацію, вироблення власного ставлення до наукової чи практичної проблеми; закріплення вмінь застосовувати набуті протягом навчання знання та практичні навички щодо вирішення прикладних завдань педагогічної науки; розвиток навичок проведення наукових досліджень з обраного напрямку дослідження; проведення критичного аналізу результатів досліджень і формування змістовних висновків стосовно якості отриманих результатів.

Для керівництва підготовкою курсової роботи кожному студенту призначається керівник зі складу викладачів кафедри. Він несе відповідальність за правильність написання і оформлення студентом результатів наукового дослідження.

Обов'язки наукового керівника курсової роботи: надавати допомогу у виборі теми, розробці плану курсової роботи, доборі літератури, визначенні методології та методів дослідження тощо; визначати поетапні терміни виконання роботи; контролювати графік виконання курсової роботи; проводити індивідуальні консультації з питань написання наукового дослідження; визначати дотримання студентом вимог до написання і оформлення курсової роботи; аналізувати зміст роботи, висновки і результати дослідження; доповідати на засіданнях кафедри про виконання та завершення роботи; надати рецензію на курсову роботу.

Курсова робота повинна бути самостійним творчим науковим дослідженням, давати уявлення про певну, зазначену в її назві, педагогічну проблему та свідчити про глибокі знання студента в цій галузі. Відповідальність за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків та якість оформлення курсової роботи несе автор роботи.

Під час виконання курсової роботи студент зобов'язаний: виконувати роботу з урахуванням перспектив розвитку і передових досягнень педагогічної науки і практики; уміти на практиці застосовувати методiku наукового дослідження; правильно визначати проблематику роботи; самостійно опрацьовувати спеціальну наукову літературу; робити самостійні висновки на основі критичного опанування наукових джерел; чітко й послідовно репрезентувати результати дослідження; відповідно до встановленого графіку звітувати про виконання запланованих етапів роботи.

2. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Написання курсової роботи спрямоване на поглиблене засвоєння студентами лекційного курсу з навчальної дисципліни та отримання навичок дослідження конкретних педагогічних явищ. Для цього вони повинні мати загальнотеоретичну підготовку, уміти пов'язувати питання теорії з практикою, інтерпретувати отримані дані, робити узагальнення та формулювати висновки, усвідомлювати перспективи подальших розвідок з обраної теми. Тему курсової роботи студенти вибирають із запропонованої кафедрою тематики (Додаток А).

Виконання курсової роботи включає три послідовні етапи:

I етап – підготовчий;

II етап – дослідницький;

III етап – заключний.

Підготовчий етап написання наукового дослідження передбачає: вибір теми курсової роботи; підбір та огляд літератури з теми дослідження; складання плану роботи та узгодження його з науковим керівником; визначення об'єкта, предмета, мети, завдань та методів дослідження.

Дослідницький етап підготовки курсової роботи включає: опрацювання підібраної літератури з теми дослідження; збір, класифікацію та узагальнення теоретичного матеріалу; представлення теоретичних засад наукового дослідження; здійснення, аналіз та узагальнення педагогічних досліджень; підбір ілюстративного матеріалу; написання вступу та висновків, оформлення додатків і списку використаних джерел.

Заключний етап виконання наукового дослідження передбачає: редагування тексту роботи згідно вимог до оформлення наукового дослідження; подання чорнового варіанту дослідження науковому керівникові; виправлення зауважень та врахування рекомендацій наукового керівника, остаточне редагування курсової роботи; подання остаточного варіанту роботи науковому керівникові; захист курсової роботи.

З метою ефективно організації науково-дослідної роботи студента складається календарний план і даються завдання для написання курсової роботи. Науковий керівник курсової роботи видає студентові завдання на її виконання з переліком питань, які підлягають розробці, строками виконання окремих розділів та датою подання закінченої курсової роботи на кафедру. Це завдання

затверджується науковим керівником курсової роботи. Встановлення календарних строків для написання дослідження і завдання для виконання курсової роботи даються студенту після вибору теми курсової роботи та визначення мети, об'єкта і предмета дослідження.

Календарний план і завдання на курсову роботу оформляють на стандартному бланку, який підписують студент та науковий керівник. Їх дотримання є запорукою успішного та своєчасного виконання наукового дослідження, оскільки дозволяє студенту працювати планово та ефективно розподілити свій час (Додаток Б).

2.1. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Успіх наукової роботи залежить не тільки від високої теоретичної підготовки й уміння глибоко аналізувати те чи інше явище, а й від вірного визначення аспекту наукового пошуку. Як і в будь-якій іншій галузі, наукове дослідження з педагогіки розпочинається з вибору теми курсової роботи. Перевага надається темі, яка є актуальною для сучасної педагогічної науки, доступною пізнавальним можливостям студента, а при її розробці він матиме змогу проявити особисту творчість та наукову ініціативу, опираючись на певну джерельну базу. Обрана тема обговорюється та погоджується з науковим керівником, а потім затверджується на засіданні кафедри. Якщо студент виявляє зацікавленість та достатню обізнаність з певної проблеми та пропонує власну тему дослідження, то затвердження та розробка цієї теми відбувається лише за згоди наукового керівника та погодження завідувача кафедрою.

2.2. ВИВЧЕННЯ І ОПРАЦЮВАННЯ ЛІТЕРАТУРИ

Робота над літературою – досить складний етап дослідницької діяльності студента, а його організація вимагає певної системи. У процесі вивчення літературних джерел студент повинен отримати повне уявлення про тему, коло проблем, які вона охоплює, про тенденції розвитку процесів і явищ, які розглядаються.

Робота над курсовим дослідженням починається з ознайомлення студентів зі станом розроблення обраної проблеми у педагогічній літературі. Для цього підбираються та аналізуються наукові джерела, складається бібліографія. Спочатку студент повинен ознайомитися з відповідними розділами навчальних посібників, узагальнюючими монографіями з обраної теми курсової роботи. Після цього відбувається вивчення книжок, періодичних видань, збірників

наукових праць, журнальних та газетних статей, інших матеріалів, що відображають наукові досягнення в досліджуваній галузі знань. Насамперед треба ознайомитись із останніми виданнями, поступово переходячи до більш ранніх публікацій. Значну допомогу студенту в цьому надає науковий керівник, який пропонує список рекомендованої літератури з теми дослідження. Підібрати літературу також можуть допомогти працівники наукових бібліотек та читальних залів.

Самостійний пошук літературних джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів (систематичного, предметного, алфавітного, електронного), реферативних журналів, бібліографічних довідників. Поряд із інформаційними виданнями для пошуку літературних джерел можна використовувати пошукові системи мережі Інтернет, яка містить різноманітні матеріали з різних галузей знань.

Відібрані літературні джерела потрібно ретельно опрацювати. Якщо вони відповідають науковому інтересу дослідника, то їх необхідно уважно прочитати, критично оцінити прочитане, звертаючи особливу увагу на ідеї й пропозиції щодо вирішення проблемних питань обраної теми, наявність різних точок зору та протиріч.

Кожному досліднику особливу увагу необхідно приділяти опису бібліографічних матеріалів. Для кожного опрацьованого джерела необхідно оформляти бібліографічну картку, до якої потрібно вносити відомості про автора, повну назву видання, типографську інформацію, рік видання, загальну кількість сторінок, а також місцезнаходження книги – назва бібліотеки чи іншого закладу, де зберігається аналізоване джерело, та шифр книги. Ця інформація стане у нагоді, якщо виникне необхідність повторно переглянути певні праці, наприклад, щоб уточнити цитату, а також при оформленні списку використаних джерел.

2.3. СКЛАДАННЯ ПЛАНУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Аналіз підбраної літератури з обраної теми є основою для складання попереднього плану курсової роботи, оскільки у процесі роботи над дослідженням план може змінюватися і доповнюватися. План включає вступ, два логічно побудовані розділи, які розкривають тему, висновки. На підготовчому етапі студент пропонує науковому керівникові самостійно складений план. Він обговорюється з

керівником, у разі необхідності коригується й після цього затверджується.

План наукового дослідження повинен відповідати кільком вимогам: теми кожного розділу повинні бути однакові за важливістю, а самі розділи приблизно однакові за довжиною; назви розділів мають відповідати темі дослідження та відображати логічний хід дослідження; назви і зміст окремих розділів не повинні містити однакову інформацію; жоден із пунктів плану не може повторювати назви курсової роботи.

Працюючи над планом, слід мати на увазі, що це перелік найголовніших питань, що їх у логічній послідовності потрібно висвітлити у процесі дослідження обраної теми. Уявлення про структуру курсової роботи формується під час вивчення першоджерел та науково-педагогічної літератури, коли уточнюється проблематика дослідження.

2.4. НАПИСАННЯ ТЕКСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Написання курсової роботи – це систематизований відповідно до плану виклад студентом основних положень з обраної теми, який відображає його розуміння певних наукових проблем.

Після ретельного вивчення літературних джерел та фактичних даних студенту необхідно уважно перечитати всі зібрані виписки, систематизувати їх відповідно до питань плану роботи. Текст курсової роботи повинен відповідати питанням плану, бути написаний студентом самостійно і відзначатись критичним підходом до матеріалу, що використовується в ній, відзначатись комплексним системним підходом до вирішення поставлених завдань. При написанні роботи автор повинен давати системний виклад теми, пропорційно розкривати її компоненти. Зібраний матеріал, навіть згрупований по окремих питаннях, підрозділах необхідно викласти в одному стилі, послідовно, переконливо. До того ж потрібно звернути увагу на науковість стилю викладення матеріалу. Загалом розкриття теми роботи повинно бути чітким, логічним, послідовним, цілеспрямованим.

Методика виконання роботи повинна носити цілеспрямований характер щодо вивчення та дослідження вибраної проблеми. Курсова робота має становити єдине ціле завершене дослідження, а не набір різних, не зв'язаних між собою питань. Написання тексту наукового дослідження має відбуватися шляхом аналізу, систематизації та

узагальнення підібраних матеріалів з кожного питання плану, а також опису та інтерпретації досліджуваних даних. До тексту повинна вноситись тільки ретельно відібрана й цілеспрямовано проаналізована інформація.

Виклад тексту роботи повинен відповідати плану і не повинен зводитися до набору непов'язаних між собою окремих положень, фактів. Кожне запропоноване положення необхідно теоретично обґрунтувати, підтвердити підібраним та систематизованим матеріалом. Теоретичний зміст курсової роботи повинен вирізнятись простотою, точністю та лаконічністю викладу. При цьому слід намагатись уникати як багатослів'я, так і занадто емоційних виразів. Практична частина курсової роботи повинна відображати реальний стан та аналіз педагогічного явища, яке є об'єктом дослідження. Слід остерігатись введення у виклад матеріалу дрібниць і навіть значних фактів, якщо вони не стосуються теми дослідження.

При написанні тексту слід звернути увагу на стиль викладу: не потрібно використовувати довгих, заплутаних речень; не слід користуватись надто часто вживаними малоінформаційними штампами; намагатись викладати думки просто і образно; абзаци не повинні складатися з одного речення. Текст курсової роботи прийнято висловлювати знеособлено (вважається, було з'ясовано, вивчено, досліджено, проаналізовано, розглянуто, розраховано, пропонується, представлено, обґрунтовано тощо). Не допускається написання висловлювань типу “я дослідила”, “мною визначено” і т.п. Текст повинен викладатися від третьої особи, без вживання займенників “я”, “ми”.

Завершальним етапом написання роботи є підведення підсумків дослідження, формулювання висновків, узагальнення і пояснення фактичного матеріалу, винесення рекомендацій, оформлення наукового дослідження.

Одержаний чорновий варіант курсової роботи доповнюється, уточнюються деякі положення, остаточно формулюються всі висновки й пропозиції, редагується і подається для перегляду науковому керівникові. Потім її доопрацьовують, враховуючи зауваження і побажання наукового керівника.

Остаточний варіант курсової роботи, узгоджений з науковим керівником, повинен бути представлений на кафедрі у визначений регламентом термін для рецензування й реєструється у спеціальному журналі.

3. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота передбачає обґрунтування студентом актуальності і значущості теми роботи в педагогічній теорії і практиці; визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження; проведення теоретичного дослідження стану проблеми з позицій педагогічної науки і сучасної концепції розвитку і формування особистості; розкриття методичних аспектів вибраної проблеми при обґрунтуванні практичної спрямованості розроблених рекомендацій і пропозицій; узагальнення і формулювання висновків на основі самостійного аналізу наукових і методичних джерел.

Для її якісного виконання наукового дослідження всі його складові повинні бути логічно взаємопов'язані та переконливо аргументовані. Тому курсова робота має мати чітку структуру, що визначається її планом і змістом.

Структура курсової роботи повинна містити такі елементи:

- вступ;
- основна частина, яка складається з двох розділів і підрозділів;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

3.1. ВСТУП

У вступі розкривається сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення наукового дослідження, здійснюється огляд психолого-педагогічної літератури з обраної теми, вказується на рівень її вивчення. У вступі необхідно вмотивувати актуальність проблеми, розкрити сутність і стан наукової проблеми, визначити об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, сформулювати гіпотезу, встановити методологічну основу, вказати методи дослідження, визначити, в чому полягає теоретичне та практичне значення курсової роботи.

Вступ до курсової роботи подають у наведеній нижче послідовності.

Актуальність дослідження. Визначення актуальності будь-якої теми має бути чітким і конкретним, воно повинно розкривати доцільність дослідження теми та її значення. Правильне окреслення актуальності визначає стратегію дослідження, дозволяє відокремити

головне від другорядного та визначити напрямок наукового пошуку. Висвітлення актуальності обраної теми передбачає визначення сутності проблеми та необхідності її дослідження для підвищення результативності й ефективності навчально-виховного процесу сучасної загальноосвітньої школи.

Обов'язковою складовою даної частини є огляд літератури з теми дослідження, в який включають найбільш цінні, актуальні праці науковців. Він має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної значущості розглядуваних робіт. В огляді наводяться прізвища авторів, які досліджували дану проблему в алфавітному порядку. Закінчити огляд треба коротким висновком про ступінь висвітлення основних аспектів теми дослідження у науковій літературі.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є відносно самостійна педагогічна система, яка підлягає теоретичному і практичному аналізу. Об'єктом дослідження є вся сукупність відношень різних аспектів теорії і практики науки, яка слугує джерелом необхідної інформації. Науково обґрунтоване визначення об'єкта дослідження – це не формальна, а суттєва, змістовна наукова акція, яка покликана зорієнтувати дослідника на виявлення місця і значення предмета дослідження.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є частина, елемент об'єкта, що досліджується з певною метою в конкретних умовах. Предметом дослідження є ті суттєві зв'язки і відносини, що підлягають безпосередньому вивченню в роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Предмет визначає конкретний зміст об'єкта дослідження, його аспекти, властивості, характерні риси, функції тощо. Предмет дослідження є більш вузьким поняттям, ніж об'єкт.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи, яка визначається на титульній сторінці як її назва.

Мета дослідження. Метою дослідження є уявлюваний наслідок науково-дослідної діяльності студента, результат, якого він хоче досягти. Метою наукового дослідження є головне, універсальне наукове завдання, вирішенню якої підпорядковано роботу в цілому,

усі її структурні частини, логіку думок та інтелектуальних побудов, що має просочувати роботу від її початку до завершення. Від чіткого формулювання мети роботи залежить визначення її основних завдань, складання плану та організація виконання наукового дослідження. Саме мета визначає коло теоретичних проблем, уможлиблює впорядкування пошуку та аналізу матеріалу, підвищує якість роботи.

Завдання дослідження. На підставі сформульованої мети студент визначає основні завдання, які необхідно розв'язати у процесі виконання курсової роботи. Завданнями курсової роботи є локальні, чіткі, дрібні питання, які аналізуються в окремих розділах або параграфах курсового дослідження. Завдання конкретизують основну мету дослідження, а їх визначення повинно бути пов'язане з назвами основних розділів роботи. Виокремлення завдань дослідження та їх аналіз є закономірними етапами загального процесу наукового аналізу вибраної теми. Залежно від теми дослідження можуть бути розроблені кілька важливих проблем, тобто кілька відповідних наукових завдань. Завдання наукового дослідження можуть полягати в аналізі науково-педагогічної літератури з обраної проблеми, виявленні шляхів її розв'язання, узагальненні досвіду вирішення проблеми, розробленні науково обґрунтованих рекомендацій з розв'язання визначеної проблеми тощо.

Обов'язковою вимогою до кожної курсової роботи є логічна відповідність теми дослідження його об'єкту, предмету, меті і завданням.

Гіпотеза дослідження. Гіпотеза – це припущення, яке є відповіддю на поставлену проблему наукового дослідження. Гіпотезою дослідження є передбачення майбутніх наслідків педагогічної діяльності, яке піддається експериментальній перевірці. Вона полягає у передбаченні дослідником того, що один із засобів навчання або їх група будуть більш ефективними, ніж інші засоби, за певних умов; певна система заходів виявиться оптимальною з точки зору результатів навчальної роботи, економії часу, зусиль; автор дасть пояснення педагогічної закономірності, яка забезпечить високу ефективність навчальної праці і т.п.

Методологічна основа дослідження. Методологічною основою дослідження є загальнопедагогічні принципи, якими керувався дослідник, найголовніші першоджерела, що стали теоретичним фундаментом курсової роботи.

Методи дослідження. В курсовій роботі подають перелік

використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Вони є важливим засобом досягнення мети дослідження і вибираються з урахуванням специфіки поставлених завдань. Щоб отримати достовірні результати, рекомендується використовувати різноманітні методи. Найчастіше використовуються такі методи, як метод вивчення теоретичних джерел, спостереження, бесіда, анкетування, інтерв'ювання, опитування, вивчення результатів навчальної діяльності школярів, аналіз документації, ситуативне моделювання, метод діагностуючих контрольних робіт, констатуючого та формуючого експериментів.

Теоретичне значення дослідження. Теоретичне значення дослідження передбачає здійснення студентом власних висновків і узагальнень на основі критичного аналізу наукової літератури, обґрунтування нових понять, термінів, встановлення невідомих досі закономірностей навчально-виховного процесу тощо.

Практичне значення дослідження. Практичне значення наукового дослідження полягає у доцільності можливого використання і застосування одержаних результатів у педагогічній практиці.

Структура курсової роботи. У даному пункті перераховують усі структурні елементи курсової роботи з обов'язковим зазначенням загального обсягу наукового дослідження та обсягу основного тексту. Вказують загальну кількість додатків, рисунків, таблиць, кількість найменувань у списку використаних джерел. Наприклад: курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (... найменувань) та ... додатків на ... сторінках. Загальний обсяг курсової роботи становить ... сторінок, з них основного тексту – ... сторінок.

Обсяг вступу курсової роботи повинен становити 2-3 сторінки.

3.2. ОСНОВНА ЧАСТИНА ДОСЛІДЖЕННЯ

Основна частина курсової роботи містить виклад етапів проведеного автором теоретичного і практичного дослідження. Основна частина курсової роботи складається з розділів та підрозділів. Кожний розділ починається з нової сторінки, а підрозділ – після закінчення попереднього. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напряму дослідження. У кінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних

результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць. Висновки до розділів пишуться після закінчення останнього підрозділу без переходу на нову сторінку. У тексті першого і другого розділів курсової роботи обов'язково повинні бути посилання на використані джерела.

Основна частина дослідження складається з двох розділів.

Розділ 1. Даний розділ є теоретичною частиною роботи, в якій автор викладає результати аналізу психолого-педагогічної літератури з обраної проблеми. У даному розділі необхідно окреслити основні етапи вивчення проблеми, що досліджується, проаналізувати підходи науковців до її трактування та визначити аспекти, що не отримали належного висвітлення і які будуть вивчені у даному дослідженні. У цьому розділі студент повинен показати свій загальний науково-методичний рівень підготовки, уміння аналізувати літературу й систематизувати знання, робити узагальнення й виявляти напрями рішення проблеми. В кінці розділу формулюються висновки до розділу, які є підґрунтям для практичного дослідження.

Обсяг цього розділу не повинен перевищувати 40% загального обсягу курсової роботи.

Розділ 2. Даний розділ є практичною частиною роботи, в якій описується хід розв'язання завдань дослідження: стан і особливості досліджуваної проблеми в умовах конкретного класу, школи, психолого-педагогічний експеримент та умови його проведення або педагогічний досвід вчителів, результати, отримані в ході експериментальної роботи. В ньому треба викласти конкретні рекомендації, моделі організації навчально-виховного процесу, методичні підходи, описати власні розробки та надати пропозиції з наукової теми. Пропозиції студента щодо науково-практичного вирішення проблеми, яка лягла в основу роботи, повинні відповідати критеріям оптимальності, цільової ефективності, практичної втіленості, мати інноваційний характер. В кінці розділу даються короткі висновки із стислим викладом наведених у розділі практичних результатів.

Обсяг цього розділу повинен становити не менше 50% загального обсягу курсової роботи.

3.3. ВИСНОВКИ

Висновки є заключною частиною наукового дослідження, в якій підводяться підсумки проведеної роботи, розкривається її значення,

перспектива подальшого вивчення проблеми. У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати, одержані під час дослідження. Висновки наводяться у вигляді окремих стислих положень, практичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони відповідали конкретним завданням. За змістом висновки мають бути пов'язані зі структурою роботи і впливати із завдань дослідження. У висновках лаконічно, чітко, послідовно, цілісно описується концепція роботи взагалі. Вони підсумовують дослідницьку роботу і містять формулювання, що відображають власну думку автора курсової роботи. Висновки не містять нових ідей, а лише систематизують основний зміст розділів. Загальні висновки роботи не повинні повторювати висновків розділів, вони підсумовують тему на новому рівні узагальнення. Вони повинні повною мірою відображати матеріал, викладений у курсовій роботі.

Обсяг висновків курсової роботи повинен становити 3-4 сторінки.

3.4. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список літератури відображає обсяг використаних джерел і ступінь рівня досліджуваної теми, засвідчує рівень володіння студентом навичками роботи з науковою літературою. Список використаних джерел містить перелік праць, які було опрацьовано при написанні наукового дослідження. У список необхідно включати тільки ті джерела, які безпосередньо використовувалися при написанні дослідження і на них є відповідні посилання у тексті роботи. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи, міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць.

3.5. ДОДАТКИ

Оформленню додатків у курсовій роботі слід приділити окрему увагу, позаяк їх кількість та якість свідчать про те, якою мірою глибоко студент вивчив практичні та теоретичні матеріали з вибраної теми, як старанно підібрав ці матеріали і якою мірою ґрунтовно підтвердив власні висновки та пропозиції. Додатки повинні містити допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття курсової роботи. Вони становлять конспекти проведених уроків, виховних заходів, програми експериментальних досліджень, тексти практичних завдань і вправ, дидактичні матеріали, різні види унаочнення (таблиці, схеми, малюнки тощо).

4. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виявляє здатність студента до систематизації, аналізу і узагальнення теоретичних відомостей та самостійного осмислення наукової проблеми; формує початкові вміння вести науковий експеримент, чітко й логічно викладати свою думку; перевіряє рівень володіння сучасними методами науково-педагогічного дослідження, здатність застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці, а також уміння формулювати висновки, рекомендації, оформляти результати наукового дослідження.

Оформлення курсової роботи – важливий показник її якісного виконання. Курсова робота повинна характеризуватися не лише належним рівнем змісту, відповідною структурою, але й бездоганим оформленням. При оцінюванні курсової роботи береться до уваги не лише якість цієї наукової роботи, а й відповідність її оформлення. У разі невідповідності оформлення курсової роботи державним стандартам і встановленим вимогам оцінка за представлене дослідження буде знижена або робота взагалі не буде допущена до захисту. Редагування тексту проведеного дослідження здійснюється у відповідності з вимогами стосовно виконання та оформлення курсової роботи.

4.1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОБСЯГУ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується українською мовою.

Обсяг курсової роботи повинен становити 30-35 сторінок машинописного тексту без урахування додатків та списку використаних джерел.

Рекомендований шрифт – Times New Roman 14 текстового редактора Word з міжрядковим інтервалом 1,5 на аркуші формату А4 з полями відповідно: ліве – 25 мм, праве – 15 мм, верхнє й нижнє – по 20 мм. Абзацний відступ – 1,25 мм.

Виконану роботу друкують з одного боку аркуша білого паперу. Встановлення рамки на сторінці недопустимо.

При виконанні курсової роботи необхідно дотримувати рівномірну щільність, контрастність і чіткість зображення, лінії, букви, цифри й знаки повинні бути чіткими, однаково чорними по всьому тексту.

4.2. ТИТУЛЬНА СТОРІНКА

Курсова робота починається з титульної сторінки. Вона є першою сторінкою курсової роботи, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. На титульній сторінці вказується назва вищого навчального закладу, кафедри, тема курсового дослідження, прізвище й ініціали автора, курс, спеціальність, науковий ступінь, вчене звання, прізвище й ініціали наукового керівника, внизу титульної сторінки зазначається місто і рік захисту роботи (Додаток В). За титульною сторінкою наводяться послідовно зміст, вступ, перший розділ, другий розділ, висновки, список використаних джерел, додатки. Всі вони починаються з нової сторінки, а кожен із підрозділів – після закінчення попереднього.

4.3. ЗМІСТ

Після титульної сторінки пишеться зміст, який допомагає зорієнтуватися в роботі, указуючи на її структурні частини та номери їх початкових сторінок. Зміст подають на початку курсової роботи. У змісті вказують найменування та номери початкових сторінок вступу, розділів та підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків (Додаток Д). Зміст курсової роботи повинен бути логічним, послідовним та зрозумілим. Необхідно намагатися зробити так, щоб усі питання плану являли собою єдину структуровано-логічну систему, в якій кожний наступний пункт розвиває і доповнює попередні. Назви розділів не повинні повторювати назву курсової роботи, а назви підрозділів – збігатися з назвами розділів. Уявлення про структуру курсової роботи формується під час вивчення першоджерел та науково-педагогічної літератури, коли уточнюється проблематика дослідження.

4.4. ЗАГОЛОВКИ

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами напівжирним шрифтом посередині сторінки. Розділи і підрозділи курсової роботи повинні мати номер і назву, яка лаконічно виражає направленість дослідження в конкретному розділі і підрозділі. Заголовки розділів друкуються великими напівжирними літерами посередині сторінки. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) напівжирним шрифтом з

абзацного відступу під заголовком розділу. Крапку в кінці заголовків розділів і підрозділів, висновків до підрозділів не ставлять. Кожну структурну частину курсової роботи (вступ, розділ 1, розділ 2, висновки, список використаних джерел, додатки) треба починати з нової сторінки. Заголовки підрозділів і їх зміст пишуться через два інтервали після закінчення попереднього підрозділу, а висновки до підрозділів (висновки до розділу 1 та висновки до розділу 2) – через два інтервали після закінчення останнього підрозділу (Додаток Е).

4.5. НУМЕРАЦІЯ

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

Сторінки курсової роботи нумеруються у правому верхньому куті сторінки. Нумерації підлягають усі сторінки наукового дослідження крім титульної сторінки і «ЗМІСТУ», які включають до загальної нумерації сторінок роботи, але номер не проставляють. Номер ставиться на третій сторінці курсової роботи (під номером «3») і продовжується до останньої сторінки дослідження.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «1.2.» (другий підрозділ першого розділу). У тому ж рядку наводять заголовок підрозділу. Заголовки розділів друкують великими напівжирними літерами, заголовки підрозділів пишуться маленькими літерами (крім першої великої) напівжирним шрифтом.

Ілюстрації позначають «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.3 (третій рисунок першого розділу). Якщо в розділі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо в розділі курсової роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

4.6. ЦИТУВАННЯ

У тексті роботи з метою аргументації власних тверджень чи для критичного аналізу певного положення того чи іншого дослідника необхідно наводити цитати. Цитати подаються в лапках і супроводжуються посиланнями в квадратних дужках на відповідні джерела із зазначенням конкретних сторінок. Загальними вимогами до цитування є: а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання; б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора; в) при цитуванні допускається пропуск слів, речень, абзаців, але без перекручення авторського тексту, що позначається трьома крапками (вони ставляться у будь-якому місці цитати – на початку, всередині, наприкінці); г) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело; д) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело. Якщо у тексті роботи зазначається автор праці звідки взято цитату, то ініціали пишуться перед прізвищем дослідника (наприклад, В.О.Сухомлинський стверджував, що "...").

4.7. ПОСИЛАННЯ НА ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на літературні джерела окремі результати з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми і питання, вивченню яких присвячена курсова робота.

Посилання на літературні джерела в тексті наводяться в квадратних дужках []. Крапка ставиться після квадратних дужок. Це може бути посилання на джерело в цілому, наприклад, [6] або на джерело із зазначенням конкретної сторінки, наприклад, [7, с.35]. Якщо джерел, на які посилається студент, декілька, то їх записують у квадратних дужках через крапку з комою, наприклад, [3; 7; 12] або [4, с.12; 9, с.23; 14, с.65]. Посилання дається не тільки після тексту в лапках (цитати), а й у тому разі, коли переказуються думки іншого дослідника. При непрямому цитуванні необхідно бути гранично точним у поданні думок автора, коректним щодо оцінювання результатів його роботи. Повне копіювання не тільки цілих блоків тексту, а й окремих фраз з публікацій без посилання на джерело не

дозволяється. При посиланні номер джерела повинен відповідати його бібліографічному опису в списку використаних джерел.

4.8. ІЛЮСТРАЦІЇ

Ілюстрації (графіки, діаграми, схеми) необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані. Ілюстрації позначають «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією (Додаток Ж). При посиланні на ілюстрації курсової роботи вказують порядковий номер ілюстрації, наприклад, «як показано на «рис. 1.3». У повторних посиланнях у тексті на ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. рис. 1.3».

4.9. ТАБЛИЦІ

Таблиці подають у роботі після тексту, де вони згадані і нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому куті над таблицею розміщують напис «Таблиця» із зазначеннями номера, а назву таблиці друкують з нового рядка напівжирним шрифтом посередині сторінки (Додаток З). Назва таблиці повинна бути стислою і відображати зміст таблиці. При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, а над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2». На всі таблиці дослідження повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.2». Під кожною таблицею (якщо таблиця запозичена із певного джерела) повинно бути посилання на джерело із зазначенням сторінки або сторінок (наприклад, *Джерело*: [3, с.12-13]).

4.10. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Кожний бібліографічний опис треба починати з нового рядка. Список використаних джерел нумерують і розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Авторів з

однаковими прізвищами подають в алфавітному порядку їхніх ініціалів; праці одного автора – за алфавітом перших літер назв його праць; праці одного автора з однаковою назвою – за хронологією (Додаток И). Список використаних джерел повинен містити не менше 25 позицій з обов'язковими посиланнями на них у тексті курсової роботи.

Основна вимога до використаних джерел – єдине оформлення і дотримання вимог до оформлення бібліографічного опису видань. Зокрема, у випадку використання книг вказуються прізвище автора та його ініціали, повна назва праці, видавництво, місто і рік видання, обсяг праці; при використанні статей з періодичної преси вказують прізвище та ініціали автора, назву статті, назву та рік видання, номер журналу і сторінки, на яких розміщена публікація (якщо публікація в газеті, то назву газети, рік і дату її виходу) тощо (Додаток К).

4.11. ДОДАТКИ

Додатки оформляють після списку використаних джерел як продовження курсової роботи на наступних її сторінках. Їх розміщують у порядку появи посилань у тексті дослідження. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Посередині рядка з першої великої букви напівжирним шрифтом друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток, наприклад, Додаток А, Додаток Б. Після букви крапка не ставиться. Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Кожен додаток має мати заголовок, надрукований під словом «Додаток» малими літерами з першої великої напівжирним шрифтом симетрично відносно тексту сторінки. Після назви додатка крапка не ставиться.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру), крапку і цифру, наприклад, Додаток А.2 (другий розділ додатка А). Додатки, які поділені на розділи (додаток А.1, додаток А.2, додаток А.3) не починаються з нової сторінки, а друкуються через два інтервали після попереднього. З нової сторінки починаються Додаток А, Додаток Б, Додаток В і т.д. Під кожним додатком (якщо додаток запозичений із певного літературного джерела) повинно бути посилання на використане джерело із зазначенням сторінки або сторінок (наприклад, *Джерело*: [4, с.16]).

5. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна бути виконана та здана на кафедру для рецензування науковим керівником у встановлений термін. Дане наукове дослідження є результатом самостійної праці студента, підтвердженням оволодіння ним загальнонауковими і спеціально-професійними компетенціями.

У рецензії викладач зазначає актуальність теми, наукове і практичне значення дослідження, позитивні сторони й недоліки курсової роботи, оцінює ступінь самостійності формулювання основних положень та висновків, наявність елементів творчого пошуку й новизни, рівень володіння студентом методами науково-педагогічного дослідження, повноту та якість розробки теми, логічність, послідовність, аргументованість та літературну грамотність викладеного матеріалу, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи, а також робить висновок щодо допуску наукового дослідження до захисту (Додаток Л). У разі незадовільної оцінки робота повинна бути перероблена з урахуванням зауважень рецензента.

Захист курсової роботи проводиться відповідно до графіка, затвердженого кафедрою, в присутності комісії у складі керівника та двох-трьох членів кафедри. Курсова робота до захисту не допускається, якщо подана науковому керівникові на перевірку з порушенням строків, установлених регламентом; написана на тему, яка своєчасно не була затверджена кафедрою; виконана не самостійно або є плагіатом, оформлена без дотримання чинних вимог до написання робіт даного типу.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи (вона повинна складати не більше 5 хв.);
- запитання до автора наукового дослідження;
- відповіді студента на запитання членів комісії із захисту курсової роботи та осіб, присутніх на захисті;
- рішення комісії про оцінку роботи.

У процесі захисту студент презентує свою роботу, стисло розкриваючи зміст і результати проведеного дослідження. Доповідь необхідно підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно зазначити: актуальність теми дослідження; мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; рівень виконання поставлених завдань;

отримані результати; висновки і пропозиції в контексті виконаної роботи; можливість практичного використання отриманих результатів.

Після доповіді студент відповідає на запитання викладачів. У процесі захисту курсової роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі запитання та зауваження. У свою чергу членами комісії оцінюється глибина знань студента із теми дослідження, уміння чітко відповідати на поставлені запитання, розкривати зміст розглянутих у курсовій роботі положень.

У процесі визначення оцінки враховується низка ключових показників якості курсової роботи: актуальність обраної теми дослідження; спрямованість роботи на розробку практичних рекомендацій; відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням; широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату; наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем; професійний рівень обґрунтування та представлення запропонованих рішень; ступінь самостійності проведення дослідження; стилістика курсової роботи та її загальне оформлення.

При оцінюванні курсової роботи важливого значення надається якості захисту курсової роботи студентом: уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження; здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; загальний рівень підготовки студента.

Курсова робота може бути визнана незадовільною, якщо аналітичний огляд літературних джерел не відбиває рівня та аспектів дослідження проблеми; змістовне наповнення розділів курсової роботи не відповідає їх назві; кінцевий результат не співвідноситься з метою дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням; у роботі немає посилань на джерела або вказані не ті, з яких використано матеріал; обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам тощо. Така робота повертається студенту для доопрацювання і виправлення недоліків. До повторно поданої на рецензування роботи додають попередню рецензію.

Результати захисту курсової роботи визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно” і “незадовільно” з урахуванням якості виконання всіх частин курсової роботи та рівня її захисту. Оцінка за курсову роботу вноситься у відомість та залікову книжку студента й перезахисту не підлягає.

6. ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Якість виконання курсової роботи та результати її захисту оцінюються за шкалою оцінювання ECTS, відповідно до якої вихідною кількістю балів при рецензуванні і захисті наукового дослідження вважається 100 балів. За якість роботи і рівень наукової та практичної підготовки студента відповідно до національної шкали виставляються оцінки “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

Шкала оцінювання курсової роботи

Університетська шкала	Національна шкала		Шкала ECTS
90-100	5	Відмінно	A
80-89	4	Добре	B
70-79			C
60-69	3	Задовільно	D
50-59			E
25-49	2	Незадовільно	FX
0-24			F

“Відмінно” (90-100 балів) ставиться студентам за умови повного розкриття теми і мети дослідження, дотримання усіх вимог до виконання й оформлення курсової роботи, наявності в ній елементів самостійного наукового аналізу, чіткого формулювання результатів дослідження і логічних висновків, які розкривають поставлені завдання, творчого підходу до висвітлення досліджуваної проблеми, дотримання акуратності в оформленні курсової роботи. Доповідь студента на захисті логічна і змістовна, відображає зміст курсової роботи, проголошена вільно, відповіді на запитання правильні і логічно аргументовані.

“Добре” (70-89 балів) виставляється студенту, тема роботи якого розкрита, але мають місце незначні недоліки в оформленні теоретичної чи практичної частини дослідження, поверхово зроблений аналіз літературних джерел, недостатньо вдало сформульовані результати дослідження й висновки, робота загалом оформлена згідно з чинними вимогами, проте містить окремі несистематичні помилки та стилістичні огріхи. Доповідь на захисті

логічна, але відображає не всі змістові акценти курсової роботи, відповіді на запитання правильні і стислі.

“Задовільно” (50-69 балів) студент отримує, якщо недостатньо розкрита тема роботи, її зміст не відповідає в повній мірі меті дослідження, здійснено поверхневий аналіз теоретичних засад дослідження, наявний недостатній обсяг фактичного матеріалу, розділи мають реферативний характер, не містять аналізу літературних джерел та елементів наукового дослідження, висновки сформульовані з надмірною узагальненістю, має місце неправильне оформлення курсової роботи. Доповідь на захисті прочитана за текстом, не всі відповіді на запитання правильні і повні.

“Незадовільно” (0-49 балів) ставлять студенту у тому випадку, коли не розкрита тема дослідження, мета і зміст роботи погано пов'язані між собою, відсутній аналіз літературних джерел, переважає описовість і реферативність матеріалу, виконання дослідження має випадковий, несистемний характер, висновки не видаються достовірними, мають місце суттєві огріхи в оформленні курсової роботи. Доповідь на захисті прочитана, відповіді на запитання комісії неточні або неповні. Як правило, така курсова робота до захисту не допускається.

Оцінювання якості виконаної курсової роботи здійснюється за такими критеріями: актуальність обраної теми та ступінь її розробки; чіткість формулювання мети і завдань дослідження; повнота охоплення літературних джерел та наявність їх критичного огляду; творчий підхід до написання курсової роботи та самостійність викладення матеріалу; якість та ґрунтовність наукового, теоретичного, методологічного та практичного аналізу визначеної проблеми; логічність та аргументованість отриманих результатів; дотримання вимог до оформлення структурних частин курсової роботи; змістовність та логічність доповіді студента під час захисту про основні результати дослідження; правильність і чіткість відповідей на запитання членів комісії та осіб, присутніх на захисті (Додаток М).

ДОДАТКИ

Додаток А Орієнтовна тематика курсових робіт

1. Компетентністний підхід в сьогоднішній системі навчання і виховання учнів.
2. Якість навчання як національний пріоритет системи освіти в Україні.
3. Компетентнісно-орієнтований підхід до формування змісту початкової освіти.
4. Інтерактивні методи навчання і їх застосування у початковій школі.
5. Здоров'язберігаючі технології навчання у початковій школі.
6. Особистісно-орієнтоване навчання і виховання учнів молодших класів.
7. Спрямування освіти навчання і виховання на розвиток особистості учня.
8. Науково-теоретичні підходи до визначення якості шкільної освіти.
9. Комп'ютеризація та інформація навчання в початковій школі.
10. «Школа-родина» як нова модель навчального закладу І ст.
11. Ключові компетентності, що формуються в школі: їх суть та особливості формування.
12. Сучасні тенденції у формуванні нових навчальних планів.
13. Компетентністний підхід до організації навчального процесу.
14. Характеристика основних категорій педагогіки. Їх суть і значення.
15. Завдання педагогічної науки, що впливають із тез МОН «Якісна освіта – запорука самореалізації особистості» за матеріалами газети «Освіта України», 10 серпня 2007 р.
16. Загальна характеристика логіки і методів науково-педагогічних досліджень.
17. Розвиток особистості молодшого школяра. Рушійні сили і закономірності розвитку.
18. Роль діяльності і спілкування в розвитку особистості.
19. Виховання як провідний фактор розвитку і формування особистості.
20. Значення активності та особистої діяльності особистості її розвитку і формуванні.
21. Національне виховання учнів молодшого шкільного віку. Аналіз концепції національного виховання.

22. Шляхи формування первинних наукових понять в учнів початкових класів.
23. Виховання у молодших школярів рис ощадливості і бережливості.
24. Виховання в учнів початкових класів бережливого ставлення до природи.
25. Основні форми і методи виховання свідомої дисципліни у молодших школярів.
26. Роль навчального процесу у поліпшенні правового виховання молодших школярів.
27. Роль навчального процесу у вихованні в дітей початкових класів любові до батьків, сім'ї.
28. Виховання у молодших школярів культури поведінки.
29. Виховання в учнів початкових класів позитивного емоційно-ціннісного ставлення до праці.
30. Виховання у молодших школярів чесності і правдивості.
31. Система трудового виховання учнів початкових класів.
32. Наступність у вихованні дітей підготовчого та першого класу.
33. Індивідуальний підхід у вихованні молодших школярів та умови підвищення його ефективності.
34. Методи стимулювання позитивної поведінки учнів початкових класів.
35. Методи самовиховання, їх застосування у роботі з учнями початкових класів.
36. Роль доручень у моральному вихованні молодших школярів.
37. Роль прикладу у моральному вихованні учнів молодшого шкільного віку.
38. Гра як метод виховання молодших школярів.
39. Ігрова діяльність дітей початкових класів.
40. Особливості організації морального виховання з учнями молодшого шкільного віку.
41. Спільна діяльність вчителя початкових класів та родини з морального виховання учнів.
42. Виховання у молодших школярів громадянських якостей.
43. Патріотичне виховання молодших школярів.
44. Естетичне виховання молодших школярів у позаурочний час.
45. Зміст і шляхи естетичного виховання учнів молодшого шкільного віку.
46. Шляхи формування моральної культури учнів молодшого шкільного віку засобами народної педагогіки.

47. Аналіз моральних ідеалів та цінностей учнів молодшого шкільного віку.
48. Формування основ гуманістичної моралі засобами сімейної педагогіки.
49. Зміст, засоби та форми естетичного виховання в сім'ї.
50. Шляхи вдосконалення фізичного виховання учнів початкових класів у процесі навчання.
51. Місце народної педагогіки в естетичному вихованні молодших школярів.
52. Режим життя молодшого школяра як засіб фізичного виховання.
53. Зміст і форми фізичного виховання учнів початкових класів у позаурочний час.
54. Народні ігри як фактор фізичного вдосконалення молодших школярів у позакласній роботі.
55. Формування фізичної культури молодших школярів засобами козацької педагогіки.
56. Екологічне виховання учні молодшого шкільного віку.
57. Економічне виховання учнів початкових класів.
58. Розумове виховання учнів молодших класів.
59. Використання народознавчих матеріалів у розумовому вихованні молодших школярів.
60. Творче використання ідей педагогів-новаторів для розвитку розумових здібностей дітей у сім'ї.
61. Вдосконалення форм і методів патріотичного виховання молодших школярів.
62. Основні напрямки позакласної виховної роботи з учнями молодших класів.
63. Виховуючий характер навчання і шляхи його поліпшення в початкових класах.
64. Розвиток нетрадиційних форм організації виховання у сучасній початковій школі.
65. Організаційні форми позакласної виховної роботи з учнями молодшого шкільного віку.
66. Соціалізація особистості учня молодшого шкільного віку.
67. Організація навчально-виховної роботи з дітьми, у яких наявні вади мови.
68. Організація навчально-виховної роботи з дітьми, у яких наявні вади зору.
69. Система роботи з педагогічно занедбаними дітьми.

70. Система роботи школи з обдарованими дітьми.
71. Організація різнопланової діяльності школярів початкових класів.
72. Система коригуючої діяльності вчителя в процесі індивідуальної роботи з дітьми.
73. Педагогічні умови ефективного використання заохочення та покарання як методів виховання.
74. Шляхи та засоби оптимізації естетичного виховання школярів.
75. Міжпредметні зв'язки у екологічній підготовці учнів початкових класів.
76. Роль громадських та дитячих організацій у вихованні школярів.
77. Самовиховання учнів молодшого шкільного віку.
78. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів.
79. Дидактичні засоби підвищення пізнавальної активності школярів у навчанні.
80. Активізація методів навчання у сучасній школі.
81. Проблемне навчання, його характеристика і використання в початковій школі.
82. Роль проблемного навчання у виявленні здібностей обдарованих дітей.
83. Методи стимулювання пізнавального інтересу у дітей.
84. Залежність результатів навчання від застосування пізнавальних ігор у навчальному процесі.
85. Педагогічні умови використання наочності у навчанні.
86. Шляхи розвитку у школярів пізнавального інтересу до навчання.
87. Індивідуальний підхід до учнів молодшого шкільного віку.
88. Розвиваючий характер навчання в початкових класах і умови підвищення його ефективності.
89. Особливості розвитку пізнавальної діяльності молодших школярів і шляхи її організації в процесі навчання.
90. Проблемне навчання і можливості його здійснення в початкових класах.
91. Проблема диференціації навчання в початковій школі.
92. Підготовка дітей до навчання в школі.
93. Гуманізація навчання в початкових класах.
94. Система принципів навчання, їх реалізація на уроках в початкових класах.
95. Диференційоване навчання в початкових класах, його значення в підвищенні якості знань учнів.
96. Особливості диференційованого навчання в початкових класах.

97. Забезпечення індивідуалізації навчання і умови його ефективності.
98. Шляхи забезпечення систематичності і послідовності навчання учнів початкових класів.
99. Багатоваріантність структури уроку в початкових класах.
100. Розвиваючі компоненти уроку в початкових класах.
101. Пізнавальні інтереси молодших школярів, їх розвиток в процесі навчання.
102. Вдосконалення методів навчання в початкових класах.
103. Умови організації нестандартних уроків у початковій школі.
104. Нестандартні уроки в початковій школі. Вимоги до їх проведення.
105. Шляхи удосконалення роботи з підручниками на уроках
106. Практичні роботи в початкових класах і умови підвищення їх ефективності.
107. Лабораторні роботи в початкових класах і умови підвищення їх ефективності.
108. Вправи в системі методів навчання, шляхи підвищення їх ефективності.
109. Наочність в навчальному процесі, її роль в підвищенні якості знань учнів початкових класів.
110. Формування навичок самостійної роботи учнів молодшого шкільного віку.
111. Оптимізація самостійної роботи учнів молодшого шкільного віку.
112. Застосування технічних засобів навчання і умови підвищення їх ефективності.
113. Методи перевірки знань, умінь і навичок у початкових класах.
114. Особливості побудови уроку і методика проведення його в класах-комплектах.
115. Типи уроків у початкових класах та умови підвищення їх ефективності.
116. Оптимізація типів і структури уроків у початковій школі.
117. Педагогічні умови проведення інтегрованих уроків.
118. Педагогічні вимоги до організації та проведення проблемних уроків у початковій школі.
119. Розвиваючі уроки в початковій школі.
120. Шляхи інтенсифікації сучасного уроку в початкових класах.
121. Екскурсія в початкових класах як форма організації навчального

процесу.

122. Домашні завдання в системі початкового навчання, умови підвищення їх ефективності.

123. Удосконалення змісту навчання в початкових класах.

124. Дидактичний аналіз компонентів змісту початкової освіти.

125. Взаємозв'язок навчання, розвитку і виховання учнів у системі навчальної діяльності (по класах).

126. Функції та структура державних стандартів початкової освіти.

127. Навчальне середовище як ресурсний центр розвитку особистості учня.

128. Соціалізація молодших школярів через зміст і методи початкового навчання.

129. Дидактичні можливості народної педагогіки в розвитку особистості молодшого школяра.

130. Формування світогляду молодших школярів засобами навчальної діяльності.

131. Шляхи гуманізації змісту початкового навчання.

132. Дидактична характеристика системи оцінювання якості початкового навчання.

133. Дидактичний аналіз навчальних технологій у початковому навчанні (за циклами предметів).

134. Шляхи реалізації дидактичних принципів навчання (варіанти формулювань за окремими принципами).

135. Варіанти структури уроків вивчення нового матеріалу.

136. Способи організації повторення навчального матеріалу в системі уроків.

137. Екологічна освіти молодших школярів засобами різних предметів.

138. Шкільний компонент у змісті початкової освіти.

139. Реалізація краєзнавчого компонента початкової освіти.

140. Міжпредметні зв'язки як засіб інтеграції змісту початкової освіти.

141. Формування загальнонавчальних умінь молодших школярів на між предметній основі (варіант тем за групами умінь по класах).

142. Формування самоконтролю в молодших школярів.

143. Формування системного мислення у молодших школярів.

144. Формування логічного мислення у молодших школярів.

145. Формування комунікативних умінь молодших школярів на міжпредметній основі.

146. Система вправ для узагальнення навчального матеріалу.
147. Види групових завдань у системі уроків (за циклами предметів).
148. Способи поєднання індивідуальних, групових і фронтальних завдань (варіанти тем по класах і циклах предметів).
149. Система диференційованих завдань на різних етапах уроку.
150. Уроки з ігровим сюжетом.
151. Уроки з комп'ютерною підтримкою.
152. Способи диференціювання домашніх завдань.
153. Функції і види контролюючої діяльності вчителя в системі уроків.
154. Дидактичні вимоги до перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок молодших учнів.
155. Способи організації навчального співробітництва (варіант тем щодо навчального діалогу, міжособистісного спілкування, виконання завдань за вибором тощо).
156. Способи управління навчальною діяльністю учнів (варіант тем за складовими навчальної діяльності).
157. Система пізнавальних завдань (варіант тем за прийомами розумової діяльності).
158. Система творчих завдань з розвитку певних умінь (уявляти, конструювати, переносити знання у нову ситуацію тощо).
159. Способи організації ігрової діяльності на уроках.
160. Дидактичні особливості інтегрованих уроків.
161. Система дидактичних прийомів організації роботи молодших школярів над новим текстом.
162. Вибір і поєднання методів навчання залежно від мети уроку.
163. Гуманізація навчального спілкування на уроках.
164. Засоби стимулювання навчальної активності молодших школярів.
165. Розвиток інтелектуальних почуттів учнів на уроках.
166. Формування самооцінки у молодших школярів як умова їх навчальної активності.
167. Дидактичний аналіз труднощів молодших школярів у навчальній діяльності.
168. Формування в молодших школярів спостережливості.
169. Формування допитливості в першокласників у процесі спілкування з природою.
170. Формування пізнавальних інтересів у молодших школярів (варіанти формулювання тем за класами і циклами предметів).

171. Розвиток особистості молодшого школяра засобами навчальної діяльності.
172. Дидактичний аналіз підготовки вчителя до організації вивчення нової теми.
173. Розвиток нетрадиційних форм організації навчання у сучасній початковій школі.
174. Система і методика організації та самопідготовки в групі продовженого дня.
175. Шляхи розвитку загальнонавчальних умінь і навичок у молодших школярів у процесі навчання.
176. Педагогічне керівництво пізнавальною діяльністю учнів у процесі навчання.
177. Міжпредметні зв'язки в процесі навчання в початкових класах, їх значення для підвищення якості знань учнів.
178. Аналіз сучасного уроку в початковій школі.
179. Роль сім'ї у підготовці дітей до навчання в школі.
180. Реалізація у школі педагогічного досвіду педагогів-новаторів з метою оптимального вибору форм, методів і засобів навчання.
181. Особливості роботи вихователя групи продовженого дня в початкових класах.
182. Вдосконалення зв'язків вчителя і батьків у поліпшенні виховної роботи з молодшими школярами.
183. Особливості педагогічної пропаганди серед батьків і громадськості.
184. Форми і методи вивчення, узагальнення і впровадження передового педагогічного досвіду вчителів початкових класів.
185. Демократизація управління навчально-виховною роботою в школі.
186. Особливості вивчення і пропаганди передового педагогічного досвіду вчителів початкових класів.
187. Дидактичні вимоги до системи оцінювання якості початкового навчання.
188. Форми і методи оцінювання учнів початкових класів.
189. Джерела педагогічної майстерності і шляхи її вдосконалення
190. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів у педагогічному вузі.
191. Проблема вдосконалення педагогічної майстерності у творчій спадщині видатних майстрів педагогічної праці (за вибором).
192. Самоосвіта і самовиховання майбутнього вчителя початкових

класів у системі професійної підготовки..

193. Розвиток творчості як компоненту педагогічної майстерності в процесі професійної діяльності вчителя початкових класів.

194. Особливості формування мовленнєвої культури як складової педагогічної майстерності вчителя початкових класів.

195. Стилї педагогічного спілкування.

196. Використання ІКТ для формування навчально-пізнавальної компетенції молодших школярів.

197. Розвиток креативності молодших школярів у контексті формування життєтворчих компетенцій.

198. Формування творчої особистості в процесі дослідницької діяльності.

199. Розвиток креативного ресурсу молодших школярів засобами адаптивної педагогіки.

200. Навчальний діалог як засіб творчої самореалізації молодших школярів на уроках математики.

201. Формування полікультурної особистості молодших школярів на уроках позакласного читання.

202. Забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку молодшого школяра.

203. Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови.

204. Упровадження інтерактивних технологій у практику роботи школи І ступеня як умова розвитку успішної особистості.

205. Шляхи формування комунікативної компетентності молодших школярів у навчальній діяльності.

206. Розвиток творчих здібностей учнів молодших класів.

207. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів з використанням евристичних методів навчання.

208. Розвиток навчально-пізнавальної активності молодших школярів (які методи вважаєте найбільш ефективними).

209. Гуманно-особистісний підхід до дітей у навчально-виховному процесі.

210. Оптимізація форм і методів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей учнів молодших класів.

211. Розвиток загальнокультурної компетентності учнів початкових класів у процесі вивчення дитячої літератури.

212. Шляхи формування громадянської компетентності молодшого школяра.

213. Використання нестандартних форм викладання навчального матеріалу на уроках читання.
214. Формування умінь і навичок самостійної роботи молодших школярів засобами алгоритмізації навчальних дій.
215. Інформаційно-комунікативні компетентності.
216. Формування творчої активності молодшого школяра засобами сучасних педагогічних технологій.
217. Формування ключових компетентностей молодших школярів шляхом упроваджувальної системи розвивального навчання.
218. Виховання конкурентноспроможної особистості молодшого школяра шляхом формування комунікативної компетентності.
219. Розвиток творчого мислення молодших школярів.
220. Формування та розвиток критичного мислення молодших школярів.

Додаток Б
Завдання на курсову роботу та календарний план її виконання

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра _____
Дисципліна _____
Спеціальність _____
Курс _____ Група _____ Семестр _____

ЗАВДАННЯ
на курсову роботу студента

_____ (прізвище, ініціали)

1. Тема роботи _____

2. Термін здачі закінченої роботи _____

3. Список рекомендованої літератури _____

4. Перелік питань, які підлягають розробці у курсовій роботі _____

5. Дата видачі завдання _____

Додаток В

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

_____ (повна назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА (ПРОЕКТ)

з _____ (назва навчальної дисципліни)

на тему _____

Студента (ки) ____ курсу, групи _____
напряму підготовки (спеціальності)

_____ (прізвище та ініціали студента (ки))

Керівник _____

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала: _____

Університетська шкала: _____

Оцінка ECTS: _____

Члени комісії: _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

м. Івано-Франківськ - 20__ рік

Додаток Д
Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Заголовок розділу	
1.1. Заголовок підрозділу.....	
1.2. Заголовок підрозділу.....	
1.3. Заголовок підрозділу.....	
Висновки до розділу 1.....	
РОЗДІЛ 2. Заголовок розділу	
2.1. Заголовок підрозділу.....	
2.2. Заголовок підрозділу.....	
2.3. Заголовок підрозділу.....	
Висновки до розділу 2.....	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

Додаток Е
Зразок оформлення розділів і підрозділів курсової роботи

РОЗДІЛ 1
ЗАГОЛОВОК РОЗДІЛУ

1.1. Заголовок підрозділу _____

Текст підрозділу 1.1. _____

1.2. Заголовок підрозділу _____

Текст підрозділу 1.2. _____

1.3. Заголовок підрозділу _____

Текст підрозділу 1.3. _____

Висновки до розділу 1

Додаток Ж Зразок оформлення ілюстрації

Додаток Ж.1

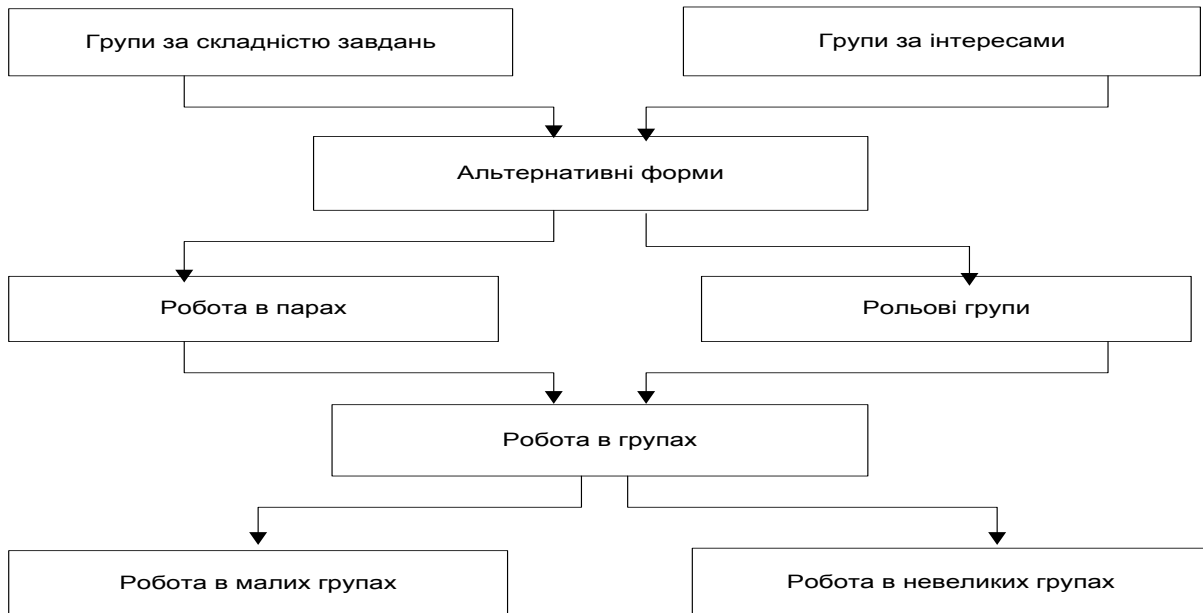

Рис. 1.2. Форми групової організації навчальної діяльності

Додаток Ж.2

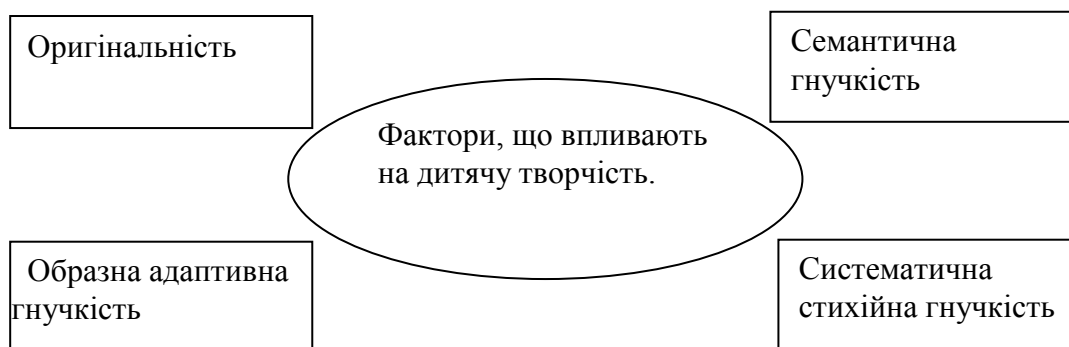

Рис. 2.1. Фактори, що впливають на дитячу творчість

Додаток 3
Зразок оформлення таблиці

Додаток 3.1

Таблиця 1.1

Вікові періоди творчих проявів

Вік, років	Період	Види творчості
Від 2-3 до 8-12	Рання творчість	Музична, словесна, математична
Від 12-14 до 18-22	Підліткова та юнацька творчість	Технічна, літературна, конструювання своїх уявлень про світ
Після 22	Доросла творчість	Наукова, технічна

Додаток 3.2

Таблиця 2.3

**Позитивні та негативні сторони
інтерактивної моделі навчання**

Позитивні аспекти інтерактивної моделі	Негативні аспекти інтерактивної моделі
Розширюються пізнавальні можливості учня (здобуття, аналіз, застосування інформації з різних джерел).	На вивчення певної інформації потрібен значний час.
Високий рівень засвоєння знань.	Необхідний інший підхід в оцінюванні знань учнів.
Учитель має змогу розкритися як організатор, консультант.	У вчителя відсутній досвід такого способу організації навчання.

Додаток И

Зразок оформлення списку використаних джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балашова С. Спостереження за природою як засіб екологічного виховання молодших школярів / С. Балашова // Початкова школа. – 2005. – № 3. – С. 19-21.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи / С. С. Вітвицька. – К. : ЦНЛ, 2003. – 314 с.
3. Волошина Г. П. Стимулювання екологічної активності молодших школярів / Г. П. Волошина. – К. : ТОВ “Міжнародна фінансова агенція”, 1998. – 98 с.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
5. Гришина Т. В. Освітня технологія як професійний пріоритет учителя / Т. В. Гришина. – Х. : “Основа”, 2003. – 96 с.
6. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття). – К. : Райдуга, 1994. – 62 с.
7. Дробноход М. І. Концептуальні основи формування екологічного мислення та здібностей людини будувати гармонійні відносини з природою / М. І. Дробноход, Ф. В. Вольвач, С. Г. Іващенко. – К. : МАУП, 2000. – 75 с.
8. Закон України “Про загальну середню освіту” // Освіта України. – 1999. – № 25. – С. 5.
9. Концепція національного виховання // Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 18-25.
10. Національна доктрина розвитку освіти України // Освіта України. – 2002. – 23 квітня. – С. 4-6.
11. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Світ виховання. – 2005. – № 4(5). – С. 6-30.
12. Сірополко С. Історія освіти в Україні / С. Сірополко. – Львів : Афіша, 2001. – 663 с.
13. Струманський В. Соціокультурні основи та педагогічний зміст оцінювання громадянського інтересу в учнів / В. Струманський // Рідна школа. – 2001. – № 1. – С. 15-17.
14. Ступарик Б. М. Національна школа : витоки, становлення / Б. М. Ступарик. – К. : ІЗМН, 1998. – 336 с.
15. Ткачук Г. П. Формування екологічної культури учнів / Г. П. Ткачук. – К. : Т-во “Знання” УРСР, 1988. – 32 с.

Додаток К
Приклади оформлення бібліографічного опису
у списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Волкова А. С. Екологічне виховання школярів / А. С. Волкова. – К. : Знання, 1985. – 48 с. 2. Сірополко С. Історія освіти в Україні / С. Сірополко. – Львів : Афіша, 2001. – 663 с. 3. Ступарик Б. М. Національна школа : витоки, становлення / Б. М. Ступарик. – К. : ІЗМН, 1998. – 336 с. 4. Червонецький В. В. Екологічна освіта учнів у школах країн Східної та Центральної Європи / В. В. Червонецький. – Донецьк : Юго-Восток, 1997. – 284 с. 5. Ягупов В. В. Педагогіка : навчальний посібник / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2003. – 560 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Галузинський В. М. Педагогіка : теорія та історія : навчальний посібник / В. М. Галузинський, М. Б. Євтух. – К. : Вища школа, 1995. – 237 с. 2. Галузяк В. М. Моральне виховання у педагогіці США : теорія і практика : монографія / В. М. Галузяк, Л. І. Довгань. – Вінниця : ВДПУ, 2009. - 231 с. 3. Кіт Г. Г. Українська народна педагогіка : курс лекцій / Г. Г. Кіт, Г. С. Тарасенко. – Вінниця : Едельвейс і К, 2008. – 301 с. 4. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К. : Видавничий дім “Професіонал”, 2008. – 240 с. 5. Колесніченко Л. А. Основи психології та педагогіки : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Л. А. Колесніченко, Л. Л. Борисенко. – К. : КНЕУ, 2002. – 157 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вишневський О. Теоретичні основи педагогіки : курс лекцій / О. Вишневський, О. Кобрій, М. Чепіль. – Дрогобич : Відродження, 2001. – 268 с. 2. Галузяк В. М. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця : Книга-Вега, 2003. – 416 с. 3. Дробноход М. І. Концептуальні основи формування екологічного мислення та здібностей людини будувати гармонійні відносини з природою / М. І. Дробноход, Ф. В. Вольвач,

	<p>С. Г. Іващенко. – К. : МАУП, 2000. – 75 с.</p> <p>4. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки : навчальний посібник / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко. – К. : Т-во “Знання” КОО, 2003. – 456 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Освіта Закарпаття : монографія / В. В. Химинець, П. П. Стрічик, Б. М. Качур, М. І. Талапканич. – Ужгород : Карпати, 2009. – 464 с.</p> <p>2. Педагогіка в запитаннях і відповідях : навчальний посібник / Л. В. Кондрашова, О. А. Пермяков, Н. І. Зеленкова, Г. Ю. Лавришина. – К. : Знання, 2006. – 252 с.</p>
Без автора	<p>1. Енциклопедія освіти / за ред. В. Кременя. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.</p> <p>2. Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / упор. О. О. Любар. – К. : Знання, 2003. – 342 с.</p> <p>3. Книга вчителя початкової школи. Довідково-методичне видання / упор. Г. Ф. Древаль, А. М. Заїка. – Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 182 с.</p> <p>4. Науково-дослідна робота в закладах освіти : методичний посібник / укл. Ю. О. Турапов, В. І. Урусський. – Тернопіль : АСТОН, 2001. – 140 с.</p> <p>5. Практикум з педагогіки : навчальний посібник / за заг. ред. О. А. Дубасенюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Довгань М. Творча діяльність учнів у спадщині Василя Сухомлинського / М. Довгань // Василь Сухомлинський – видатний педагог, гуманіст ХХ століття : матеріали педагогічних читань 19-20 вересня 2008 року. – Чернівці : Технодрук, 2008. – С. 76-79.</p> <p>2. Дудник Н. З. Використання інноваційних технологій в освіті України / Н. З. Дудник // Сравнительная педагогика в условиях международного сотрудничества и европейской интеграции : сборник материалов IV междунар. науч. конф., Брест, 12-13 ноября 2009 г. : в 2 ч. / Под общ. ред. А.Н.Сендер. – Брест : БрГУ, 2009. – Ч. 1. – С. 168-173.</p> <p>3. Хатунцева С. М. Проблема індивідуалізації підготовки студентів у вищих навчальних закладах / С. М. Хатунцева // Наукові дослідження – теорія та експеримент' 2012 : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 28-30 травня 2012 р. – Полтава : Вид-во “ІнтерГрафіка”, 2012. – Т. 8. – С. 90-93.</p> <p>4. Шульга Г. Напрями поліпшення професійної підготовки вчителя початкових класів / Г. Шульга // Актуальні проблеми формування творчої особистості вчителя початкових класів : матеріали третьої Всеукраїнської науково-практичної конференції (15-17 листопада 2005 р.). – Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2005. – С. 51-53.</p>

Словники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Географія : словник-довідник / авт.-уклад. В. Л. Ципін. – Х. : Халімон, 2006. – 175 с. 2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с. 3. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основних термінів і понять з організації навчального процесу у вищих навчальних закладах / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с. 4. Європейський Союз : словник-довідник / ред.-упоряд. М. Марченко. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття). – К. : Райдуга, 1994. – 62 с. 2. Закон України “Про загальну середню освіту” // Освіта України. – 1999. – № 25. – С. 5. 3. Концепція національного виховання // Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 18-25. 4. Національна доктрина розвитку освіти України // Освіта України. – 2002. – 23 квітня. – С. 4-6. 5. Освіта в Україні : зб. законодав. і норматив. актів / упоряд. Ю. В. Паливода. – К. : Видавець Паливода А. В., 2009. – 312 с.
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Балашова С. Спостереження за природою як засіб екологічного виховання молодших школярів / С. Балашова // Початкова школа. – 2005. – № 3. – С. 19-21. 2. Кремінь В. Педагогічна освіта в сучасному суспільстві / В. Кремінь // Освіта України. – 2007. – № 36. – С. 2. 3. Прохоренко О.В. Позакласна робота з екологічного виховання учнів / О. В. Прохоренко // Шкільний світ. – 2001. – № 2. – С. 4-5. 4. Савченко О. Якість і варіативність шкільних підручників як умова запровадження державних стандартів початкової освіти / О. Савченко // Початкова школа. – 2001. – № 8. – С. 10-12. 5. Шаган С. Екологічне виховання учнів засобами книги / С. Шаган, Г. Столярчук // Вертикаль. – 1999. – № 1. – С. 20-22.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник. – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу: http://www.nbuv.aov.ua/articles/2003/03klinko.htm. 2. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/images/laws/1717.doc.

Додаток М
Критерії оцінювання якості виконання та захисту курсової роботи

№	Критерії оцінювання	Бали	Примітка
1.	Зміст курсової роботи	70 (0...70)	
1.1.	Актуальність обраної теми та ступінь її розробки	10 (0...10)	
1.2.	Чіткість формулювання мети і завдань дослідження	10 (0...10)	
1.3.	Повнота охоплення літературних джерел та наявність їх критичного огляду	10 (0...10)	
1.4.	Творчий підхід до написання курсової роботи та самостійність викладу матеріалу	10 (0...10)	
1.5.	Якість та ґрунтовність наукового, теоретичного, методологічного та практичного аналізу визначеної проблеми	10 (0...10)	
1.6.	Логічність та аргументованість отриманих результатів	10 (0...10)	
1.7.	Дотримання вимог до оформлення курсової роботи	10 (0...10)	
2.	Захист курсової роботи	30 (0...30)	
2.1.	Якість викладу результатів дослідження і презентація курсової роботи	10 (0...10)	
2.2.	Змістовність та логічність доповіді студента про результати дослідження	10 (0...10)	
2.3.	Правильність і чіткість відповідей на запитання членів комісії	10 (0...10)	
	Всього:	100 (0...100)	

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Мета і завдання курсової роботи	5
2. Етапи виконання курсової роботи	7
2.1. Вибір теми курсової роботи.....	8
2.2. Вивчення і опрацювання літератури.....	8
2.3. Складання плану курсової роботи.....	9
2.4. Написання тексту курсової роботи.....	10
3. Структура курсової роботи	12
3.1. Вступ.....	12
3.2. Основна частина дослідження.....	15
3.3. Висновки.....	16
3.4. Список використаних джерел.....	17
3.5. Додатки.....	17
4. Оформлення курсової роботи	18
4.1. Загальні вимоги до обсягу та оформлення курсової роботи.....	18
4.2. Титульна сторінка.....	19
4.3. Зміст.....	19
4.4. Заголовки.....	19
4.5. Нумерація.....	20
4.6. Цитування.....	21
4.7. Посилання на використані джерела.....	21
4.8. Ілюстрації.....	22
4.9. Таблиці.....	22
4.10. Список використаних джерел.....	22
4.11. Додатки.....	23
5. Захист курсової роботи	24
6. Оцінювання курсової роботи	26
Додатки	28
Додаток А. Орієнтовна тематика курсових робіт.....	28
Додаток Б. Завдання на курсову роботу та календарний план її виконання.....	38
Додаток В. Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи.....	40
Додаток Д. Зразок оформлення змісту курсової роботи.....	41
Додаток Е. Зразок оформлення розділів і підрозділів курсової роботи.....	42
Додаток Ж. Зразок оформлення ілюстрації.....	43

Додаток З. Зразок оформлення таблиці.....	44
Додаток И. Зразок оформлення списку використаних джерел.....	45
Додаток К. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел.....	46
Додаток Л. Рецензія наукового керівника на курсову роботу.....	49
Додаток М. Критерії оцінювання якості виконання та захисту курсової роботи.....	50